

Wilhelm Wundt
a jeho význam pro experiment. psychologii

* 1832 - 1920; filosofie a medicína, studoval u Müllera, asistentem Helmholcovým, frabitoral se ve fyziologii, pak se však stal profesorem institutu filosofie, 1875 se stává profesorem v Lipsku a věnuje se převážně psychologii, od níž očekává pomoc pro filosofii v theorii poznání - k boji proti Hegelovi a pozitivismu.

Wundtovo učení znamená nový, vyšší stupeň ve vývoji experimentální psychologie. Navazuje na období psychofyziky, na pokusy Weberovy, Fechnerovy, Müllery, Helmholtzovy a j. a rozvíjí je do fyziologické psychologie. Již tímto názvem chce demonstrovat svůj cíl: oddělit psychologii od fyziologie, při čemž fyziologie zůstane důležitou pomocnou vědou (jako fyzika pro fyziologii), zkoumat je v jejich vzájemné souvislosti. Vychází při tom ze svého staršího názoru, že duševní dění je kvalitativně odlišné od fyziologického. Domnívá se, že je proto účelné zkoumat obě tyto složky odděleně (psychofyzický paralelismus).

V metodách proto vychází z introspekce, jako metody nejdůležitější (k rozšíření jen per analogiam).

Jeho význam však spočívá v tom, že důsledně aplikoval v psychologii experiment, opírající se o introspektivní výhled. Jeho první práce jsou zcela ovlivněny psychofyzikou. Vychází z fyziologie myslu a studuje jejich vztah k fyzickému dění. Nejprve zkoumá prvkové kvality, vztahy intenzity počítá k intenzitě podvážně, dále měření trvanosti a odhadování vzdálenosti. (erakoj klam 1). Vyměřoval pohyb oka: oči se pohybují myslí méně často a méně snadno než vodorovně - cesta brna děle, reakční dobu (rozlišoval na reakci: volání, volní jednání a asociaci). Reakčních pokusů provedl Wundt již ke studiu asociace představ a k měření dob, jejichž vysadí různé formy asociace, dále ke studiu vlivu pozornosti na uvědomění prvků (Wundtův pa-

dací tachydoxokot). Posleději měřil složitější procesy, například jednorázové nebo periodické nebo hodnocení pohodu, rozemňování a konečné volby.

Při experimentu stanovil ~~Wundt~~ určité zásady, jimiž se musí experimentátor řídit (1) stanovit začátek jemu, 2) pozorovat s maximální pozorností, 3) možnost experimentu kdykoliv opakovat, 4) podmínky se musí dít měnit).

V jeho laboratorii se konaly pokusy s city (zvláště s epimédiem, se různými dimenzím a kvalitám ať už odpovídají různým směry dýchání, pulsu a dýchaní vidí): plethymografem, pneumografem, psychogalvanickým reflexem.

Průběhání pozornosti demonstroval na Wundtově přístroji

Jeho význam spočívá v tom, že

- 1) metoticky důsledně aplikoval experiment
- 2) rozlišil psychologii od fyziologie
- 3) systematicky zpracoval a shrnul rozptýlený materiál psychologie myslí.
- 4) rozšířil pole výzkumu (aplikoval inžénérskou psychologii)
- 5) organizoval vědeckou výzkumnou práci v psychologii založením prvního psychologického institutu v Lipsku (1875)
- 6) vychoval generaci experimentálních pracovníků v psychologii
- 7) založil časopis experimentální psychologie „Philosophische (nedeji Psychologische) Studien“

Psychofyzika

Údobi psychofyziky + dějiny děla psychologie (polovina XIX. stol. - do vynálezu Wundtova) znamená podlehnutí rodící se vědecké empirické psychologie experimentem (převážně fyzikálním a fyziologickým). Úlože o měření psychických jevi podle intenzity jejich fyzických podkladů. Toto úloži bylo vyústěno do Weber-Fechnerova zákona.

E. H. Weber, profesor anatomie a fyziologie na Lipské univerzitě, první pokusil rozsáhlý výzkum myšleného vnímání a vztahu k dvojnásobnému jeví. Do psychologické literatury přinesl tuto otázku článkem „Tastenn und Gemüthsgefühl“, uveřejněným r. 1849 v Wagnerově Příručím slovníka fyziologie. R. 1834 stanovil, že přírůstek podnětů musí být v určitém a stále poměru k dvojnásobnému podnětění, máme-li pozorovat rozdíl intenzity pocítka. Tak ku př. při vzedání závaží zjistil, že zvýšení o $\frac{1}{30}$ může být průměrně ještě jako rozdíl pocítka. Čím silnější je podnět, tím větší musí být přírůstek, aby bylo patrné jeho přibývání v pocítu. To je princip Weberova zákona, vyjadřující, že v pocítu vztahujeme shůž relativní změny, než absolutní.

G. J. Fechner, profesor fyziky v Lipsku, uveřejnil r. 1860 dvojsvazkově „Elemente der Psychophysik“. Výsledky svých výzkumů o závislosti pocítka a pocítka, které podnikl za tím účelem, aby našel matematický přesný způsob měření pocítka a které v něm spíše uveřejnil, podlehly zákonu Weberově. Vyjadřuje jej matematickým aparátem. Proto bývá tento zákon uváděn jako zákon Weber-Fechnerův.

Předtím byl tento zákon několikrát upravován a jeho platnost omezo-ována. Jeho historický význam je o tom, že se první pokouší s matematickou jistotou vyjadřovat výsledky fyziologicko-psychologických experimentů.